

APELSINITÜDRUK

Autor Jostein Gaarder

Tõlkija Karel Zova

Dramatiseerijad Priit Põldma, Sander Pukk

Lavastaja Sander Pukk

Kunstnik Annika Lindemann

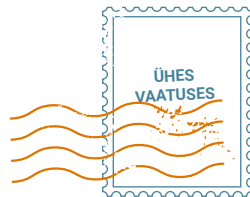
Valguskunstnik Priidu Adlas

Helilooja Urmas Lattikas

Helikujundaja Mikk Mengel

Videokunstnikud Heleliis Hõim, Lauri Urb

Esietendus 3. märtsil 2019 väikeses saalis.

GEORG Mart Müürisepp

EMA Liina Vahtrik

JØRGEN Mihkel Tikerpalu

JAN OLAV Taavi Tõnisson

APELSINITÜDRUK Kaisa Selde

Jostein Gaarder, Norra kirjanik ja mõtleja, sündis 1952. aastal.

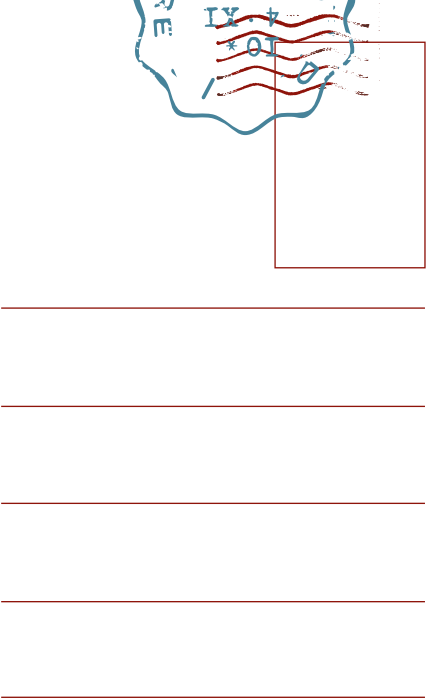
Ta isa oli koolijuht ning ema õpetaja ja lastekirjanik. Oma lapsepõlvkodu on ta kirjeldanud vabameelse ja inspireeriva paigana, kus elasid koos vasakpoolsete ja konservatiivsete, tõsiusklike ja ateistlike ilma-vaadetega inimesed. Gaarder on öelnud, et kõige tähtsam, mille ta kodunt kaasa sai, on uudishimu.

Gaarder õppis Oslo ülikoolis skandinavistikat ja teoloogiat ning töötas seejärel keskkoolis filosoofia-, religiooni- ja kirjandusõpetajana. Kirjanikuteed alustas Gaarder järk-järgult, avaldades esmalt artikleid, luuletusi, novelle ja lastejutte. 1991. aastal loobus ta õpetaja-ametist ja pühendus täielikult kirjutamisele. Samal aastal ilmus tema kõige tuntum romaan „Sofie maailm“, mis kujutab endast haaravat retke läbi Lääne filosoofia ajaloo koos 14aastase koolitüdruku Sofiega.

Gaarderi teostele on omane salapärase süžee ja filosoofiliste küsimuste ühendamine. Tihti jutustab ta paralleelselt mitut üksteisega põimuvat lugu. Gaarder esitab lugejale küsimusi inimeseks olemise kohta: kes me oleme, kust me oleme tulnud ja mis on meie eksistentsi mõte? Autor omab laialdasi teadmisi nii filosoofiast kui religiooniloost, kuid ei propageeri ühtki maailmavaadet, vaid suunab lugejat isiklike vastuseid otsima.

Võib-olla just oma maailmavaatelise avatuse tõttu on Gaarderist saanud üks kaasaja loetumaid ja tõlgitumaid Norra kirjanikke. Eesti keeles on tema teostest lisaks „Sofie maailmale“ ja „Apelsinitüdrukule“ ilmunud veel „Mängukaartide saladus“, „Vita Brevis“ ja „Saladuslik jõulukalender“. 2003. aastal kirjutatud „Apelsinitüdruku“ põhjal valmis Norras 2009. aastal film, mis jutustab sama lugu hoopis teiste vahendite ja rõhuasetustega kui tänane lavastus.

APELSINIPUU Kunstnikud Krista Norden ja Annika Lindemann Eesti Noorsooteater „Apelsinitüdruk“, 2019

Kui olin umbes 10aastane, ärkasin ühel päeval unest ja sain aru, et olen osa maagilisest müsteeriumist nimega eksistents. Mäletan, et küsisin oma vanematelt ja õpetajatelt, kas pole kummaline, et me olemas oleme? Ja et maailm on olemas? Mulle vastati, et see pole ju sugugi imelik, vaid täiesti normaalne. Sellel hetkel otsustasin, et minust ei saa kunagi täiskasvanut.

Ja sellest sai alguse ka kirjutamine. Kui olin suureks saanud, tundsin, et pean jagama sõnumit, et elu on lühike ja meie eksistents on saladus. Usun, et olen oma lapsepõlvelubadusele truu olnud ja minust pole kunagi saanud täiskasvanut, kes on maailmaga harjunud ja võtab olemasolu iseenesestmõistetavana.

Jostein Gaarder

Intervjuust Eesti Noorsooteatrile

Perspektiivist

Minu arvates on inimeste ärevus tihedalt seotud sellega, et me kaotame perspektiivi ega tea, kuidas asetada mõnd elulist sündmust (näiteks vastamata jäänud telefonikõnet või sõbra sõnapidamatust) piisavalt avarasse konteksti. Me oleme olendid, kes kaotavad perspektiivitaju väga kergesti.

Kunstnikel kulus kaua aega, enne kui nad mõistsid, kuidas leida perspektiivi, õigemini, kuidas seda väljendada. Ja meil kõigil, täiskasvanutel, kulub aega, et leida õiget perspektiivi.

Kui vaatame mõnd kunstiteost, paneb avar perspektiiv meid tundma end väiksena ning seda väga heal ja vabastaval moel. Elus tunneme end tihti väiksena selle sõna kehvas ja alandavas tähenduses. Tunneme, et meie elust on midagi puudu, meil pole seda, mis teistel. Aga me võime end tunda väiksena ka väga vabastavas tähenduses, kui kohtume millegi suurega, mil on ülev mõju. See tähendab, et meie ego taandub millegi ees, mis on tohutu suur, ilus ja väärikas.

Üks 21. sajandi suurimaid kunstnikke on Hubble'i kosmoseteleskoop, mis tiirleb ümber maakera ja teeb fotosid ilmaruumist. Iga päev enne uudiste vaatamist silmitsen ma natuke aega Hubble'i teleskoobi tehtud pilte ja videoid mõistmaks, et me elame vaid ühes hiiglasliku Linnutee imeväikeses nurgas. Tunne, mis sellest mõistmisest tekib, on tarvilik nii enne uudiseid kui paljusid teisi sündmusi, mis elus ette tulevad. Sellist lunastavat taju omaenese väiksusest on inimestel tihti liiga vähe.

Alain de Botton, filosoof, esseist ja kirjanik

Videoloengust „Kunst kui teraapia“

Vaata YouTube'ist: *Alain de Botton on Art as Therapy*

26

STADEN - HESTEDEN
CORT ADELERS GT

SKOVEN

70

X

Lavastust ette valmistanud meeskond

lavastusala juhataja
tehniline juht
butafooria valmistajad

Anni Rajas
Revo Koplus
Evelin Vassar, Annika Aedma,
Riina Rosin-Steiner, Mihkel Vooglaid, Luule Kangur

dekoratsioonide valmistajad
kostüümide õmblejad

Krista Norden, Andres Josing, Mihkel Niinemets
Jaanika Simmer, Kerli Praks

varustaja
helitehnik
valgustaja
kostümeerija

Riho Tammert
Mikk Mengel
Targo Miilimaa
Kristel Hansen

grimeerija
lavatehnik

Aimi Etverk
Heikki Mändmets

etenduse juht ja rekvisiitor
kava koostajad

Airike Vipp
Priit Põldma, Kati Kuusemets
Siim Vahur, Indrek Rammus, Pexels

kava fotod

teatrijuht
kunstiline juht

Joonas Tartu
Mirko Rajas

Teater tänab: Aivar Simmermann,
Käru Muuseum

Eesti Noorsooteater

eestinoorsooteater

Jostein Gaarderi
autoriõiguste vahendaja:
Eesti Teatri Agentuur

The play is adapted after
The Orange Girl by
© Jostein Gaarder.

First published by
H. Aschehoug & Co.
(W. Nygaard) AS, 2003.
Published in agreement
with Oslo Literary Agency.

Eesti Noorsooteater
Lai 1/Nunne 4
10133 Tallinn
Info ja piletite
tellimine 6679 555
kassa@eestinoorsooteater.ee
www.eestinoorsooteater.ee

Kas ta märkas mind, kas ta märkas mind, kas ta märkas mind?
Kui lolliks ta mind nüüd peab?
Kas ta märkas mind, kas ta märkas mind, kas ta märkas mind?
See pilk võib tähendada nii halba kui head...

Vaevu üldse mäletangi, kaua juba
tänavatelabüridis otsin sinu sooja helendust.
Jalad kinni selle linna tänavates,
ülal taevas tähine ja ergavmust.
Ma armastan sind – ma arvan.
Ma mõistatan sind ja ei tea,
mis reegleid ehk sellega rikun,
kui sa teaks, kui üle pea –
see mul kasvab.

Kõik muu on sulgudes,
kui sind ei ole.
Ja mina tiirlen kui punktiir
ja lausetel ei ole algust ega lõppu,
ja hajund iga kujund, iga selgem piir.
Ma armastan sind – ma arvan.
Ma mõistatan sind ja ei tea,
kas saame veel kunagi kokku,
kui sa teaks, kui üle pea –
see mul kasvab.

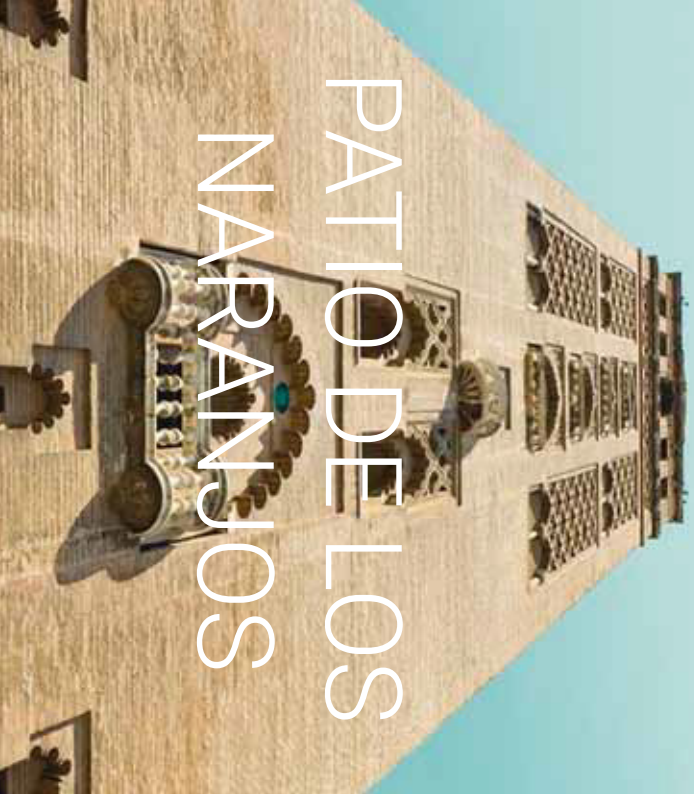
Helena Läks

Laulusõnad veel olematule laulule

PATIO DE LOS NARANJOS

Mäletamisest

Vahel tundub, et mul ei ole muud kui minevik. Olevik libiseb iga hetk käest ja tulevik – see on üksnes kujutelm, mis põhineb juba olnul.

Aga minevikki ei püsi muutumatuna. Mälestusi tekib juurde ja kaob. Mõnikord avastan mõnd röömsat aastatetagust seika meenutades, et detailid on hägustunud. Ma tean, et see oli, aga ma ei suuda meenutada, kuidas see oli. Ma ei pääse sesse olukorda tagasi.

Ja see on alles algus. Tean, et mida vanemaks saan, seda rohkem koguneb hetki, kohtumisi ja äratundmisi, mis on mulle rõõmu teinud ja millest nüüd jäädavalt ilma olen. Nende äratundmiste mõjul olen see, kes ma olen. Sestap tundub, et kui need mälust kaovad, kaon ma ka ise.

See tekitab meeletut hirmu ja tarvidust klammerduda millegi külge, mis oleks natuke enamatki kui hägustuvad mälestused. Esemete külge, mis mõne inimese või tundega seotud ja mida ma kiivalt säilitan. Kohtade külge, kus on toimunud mõni tähendusrikas kohtumine. Ehitan neist asjadest ja kohtadest enese ümber müüri, mis tuletaks mulle meelde mu minevikku, mind ennast.

Aga need asjad ei vii kunagi tagasi päris tunnete juurde. Nad tekitavad üksnes illusoorse turvavõrgustiku, mis tõkestab kontakti pärismaailmaga. Ainuüksi mälestustes elades löikan ära võimaluse kogeda midagi uut. Midagi, mis tekitaks uusi mälestusi.

Minevikust ei saa ega tahagi vabaks, küll aga saab lahti lasta näilikest abivahenditest. „Mina” ei kao kuhugi. Ta muutub. See on ühtaegu õudne ja põnev. Kui sellega leppida, võib vahel kogeda ka olevikku. Ja kuigi olevik pidevalt käest kaob, on see ikkagi midagi enamat kui minevik. See on.

Priit Põldma „Apelsinitüdruku” dramatiseerija